

EGY HET

Szerencse

Nem vitás, hogy a hét főszereplője a szerencse volt. Mindjárt hétfőn megtudtuk, hogy mit fizet a totó a szerencsés nyerteseknek. Másnap megkezdtek a ki-sorsolt állampolgárságon-kötvények nyere-ményeinek kifizetését a szerencsés tulajdonosok legnagyobb öröme, majd nyilvánosságra hozták, hogy a múlt héti öttalalatos lottószelvényvel egy vidéki üzem öt növelője nyert több mint kétmilliót, tehát a szerencse ezúttal is jó helyre kopogtatott be. A tavábbiakban az OTP sajtótájékoztatóján azt hallottam, hogy változatlanul népszerűek a lakosság körében az állampolgár engedélyezett szerencsejátékok, mert tavaly az állampolgárok 103 millió totó- és csaknem 400 millió lottószelvényt, valamint 30 millió borítékos sorsjegyet vásároltak. Vagyis, ha jól számolok, csupán egy esztendő alatt ebben a kis országban 533 millió alkalommal kísértették meg a szerencsét. Aztán pénteken megint húzták a lottót, s ha ezúttal öttalalatos nem is volt, azért akad éppen elég szerencsés nyertes. A totóról még nem tudok mit mondani, az megmarad hét végi csemegének. Látható tehát, hogy igazán hálásak lehetünk a sorsnak, amiért olyan országban építhetjük a szocializmust, ahol gyakori vendég a szerencse.

A világot se gondolják, hogy a fentieket gúnyolódásból írtam le, semmi kifogásom akár a totó, akár a lottó ellen, sőt az állami szerencsejátékok népszerűsége kifejezetten jó érzésekkel tölti el. En még emlékszem azokra az időkre, amikor az a jelszó járta, hogy a hazájára, a magad hasznára jegyezz békekölcsönt. Jegyeztünk is, mert tudtuk, hogy a pénz közhasznú célokra megy, másrészt hittük, hogy majd egyszer úgys visszafizetik nekünk az egészet. Az igazsághoz tartozik, hogy akadtak akkoriban hitetlenkedők is, akik szerint, ha egyáltalán visszafizetik, az már nem az a pénz lesz. És lám, mekkorát tévedtek, mert éppen a héten jelentették be, hogy az év végéig az utolsó állampolgárságon is visszafizetik, mégpedig feltételezhetően forintban. Most aztán bánhatják is, akik a kölcsönjegyzésről sajnálták a pénzt, szívták a fogukat. A lottózók és totózók viszont önként és örömmel veszik meg hétről hétre a szelvényeket, jóllehet tudják, hogy a befolyt összegnek csak egy része megy a nyereséyalapba, és később ebből is levesznek 20 százalék nyereséményadót, amelyet szintén közönségi célokra fordítanak. Aligha lehet vitás tehát, hogy a lottó és totó közkeletű népszerűségét a közönségi szellemének fejlődésével függ össze.

Ha viszont ez így van, akkor logikusan következik belőle, hogy meg kell becsülni mindazokat, akik olykor erejükön felül is lottóznak és totóznak. Az érdem azonban nálunk sem mindig nyeri el jutalmát. Ugyancsak a héten értesülhettem róla, hogy letartóztatták a sopronkövesdi MÁV-állomás pénztárosát, mert alig húsz hónap alatt 373 ezer forintot költött totóra és lottóra. Igaz, nem a saját fizetéséből, hanem előbb szerencsés lottónyereményét váltotta 3,30-ánként aprópénzre, hátha beüt egy ötös vagy néhány négyes: aztán ellottózta az eladott, de be nem vételezett vasúti jegyek árát, mégsem vagyok biztos benne, hogy ezáltal nagy kár érte volna a népgazdaságot. A pénztáros ugyanis nem nyert. Ezért feltételezhető, hogy a MÁV-nál hiányzó összeg megvan az OTP Sportfogadási és Lottó Igazgatóságának páncélszekrényeiben. Az ügyet tehát nagyon egyszerűen is helyre lehetett volna hozni. Amikor a MÁV-nál észrevették a hiányt, a vezérigazgató csak felhívta volna OTP-beli kollégáját, hogy „te, Jenő, van nálatok némi pénzünk, küldjenek érte valakit egy bőrdóddel!”.

A pénztárosnak azonban nem volt ilyen szerencséje, mert egyáltalán nem volt szerencséje. Nem tudok szabadulni a gondolattól, hogy mi lett volna, ha történetesen van neki. Ha nyer vagy kétmilliót, amelyből visszateszi az addigi hiányt. Gyantom, hogy akkor egészen másfajta közleményt olvashattunk volna. Valami olyasmit, hogy az öttalalatos szelvény szerencsés tulajdonosa egy 54 éves MÁV-pénztáros. És hogy Fortuna megint jó helyre kopogtatott be.

ÁRKUS JÓZSEF

A CIGÁNYKOLLÉGIUM

1973 őszén az építkezések elhúzóda miatt, a rendes iskolaévet kevéssel lekéskéve, a Zala megyei Csapi községben, egy átalakított kastélyépületben 59 korábbi jelentkező helyett 37 megjelenttel megnyílt az ország első cigánykollé-giuma.

Országra szóló újdonság, kivételesen hasznos, elismerést érdemlő kísérlet, mégis némi restelkedéssel, rossz érzéssel lehet csak leírni a fenti mondatot, mert a cigánykollégium a rendes iskolaévet csak kevéssel késle le ugyan, de ki tudja hány évet késelt egyáltalán? Mintha valami régen feltalált találmányról, rég elavult újdonságról adna hírt az ember: Cigánykollégium... *Hát ilyen még nincs?*

Nincs. Illetve ez az első.

És ennyi elég is a múlton való töprengésből, mert töprengeni való van elég a jelenen és a jövőn is.

A főkönyv kiadási oldala

Csapi a nagykanizsai járásban, a 7-es fő közlekedési úttól néhány kilométernyire, a külvilágtól elzárt kisközség, ahol a cigánykollégiumot keresni sem kell: a frissen tatarozott, jellegtelenséggel szembeötlő, korábban bolt, kocsmá stb. működött benne, mostani áldásos missziójára csaknem kétmillió forintért alakították át a Zala megyei tanács. Földszintjén két iroda, egy túl nagyra méretezett konyha, egy túl kicsire tervezett ebédlő, meg tanári lakosztályok.

Belső falépcső vezet az emeletre. A falon reprodukciók és egy dícsőségtábla az ágyazásban és a folyosói rend megtartásában kitűnt gyerekek nevével. Itt fent van három hálóterem, berendezésük: emeletes vaságyak, kétajtós szekrények, olajkályhák. Jókora zuhanyzó is van itt.

Az épületben folyó nevelőmunka célja pillanatnyilag, hogy az itt elhelyezett 37 gyerekkel elsajátíttassák az emberi együttélés legalapvetőbb normáit, elsősorban a higiéniai szabályokat: megtanítsák őket enni, inni, mosdani, fogat mosni, vécut használni — és aludni.

Az általánosabb cél: évente 60, ide felvehető Nagykanizsa környéki, rossz viszonyok között élő cigánygyereket előkészíteni arra, hogy teljes értékű tanulóként léphessen a községi általános iskolák felső tagozatába.

Mindaztől kezdve évi másfél milliós tétellel szerepel a Zala megyei tanács költségvetésében, ebből fizetnek három kollégiumi pedagógust, gyermekfelügyelőket, gondnokot, mosónőt, takarítónőt, konyhai alkalmazottakat. Ebből kapnak a gyerekek teljes ellátást, mosnák, vasálnak rájuk, ruházzák őket, tévét, rádiót, hangszereket, könyvet vesznek nekik.

Ez a főkönyv kiadási oldala, amelyet nem ok nélkül mutattunk be ilyen részletesen.

A nagykanizsai járásban, ahol a megye különben nem túl népes cigány lakossága elsősorban tömörül, *Kölnyék István* művelődési osztályvezető irányításával hosszú ideje különös figyelemmel kísérik a leghátrányosabb helyzetben levő tanulók sorsát. Az 5 megfigyeléseik közül valók a következők is:

A járásban 1970-ben 597 cigánygyereket járt iskolába, s közülük 34 százalék, azaz 202 gyerek az általános iskola első osztályában, 20 százalék pedig a másodikba járt, s mindössze kilencen érték el a nyolcadik osztályt. 76 százalékuk túlkoros. Többségük hatéves korra, amikor iskolába iratják őket, sem testileg, sem szellemileg nem éri el az iskolaérettséget. Az egyik első osztályban tett próbán kevés kivétellel ismeretlen volt előtűk az osztály fogalma. A cigánygyerekek hátrányos helyzetűek már a méhen belüli fejlődési szakaszban megkezdődik: születéskor az átlagosnál 300–400 grammal könnyebbek.

S még egy fontos adatsor: a nagykanizsai járásnak 1960-ban tízezer általános iskolás tanulója volt, s közülük 300 — három százalék — 1970-ben nyolc, az idei beíratásnál pedig már tizenegy százalék volt cigány származású, s a számítások szerint négy év múlva részben az elvándorlás, nagyobb részben a demográfiai okok miatt az akkori 5400–5500 tanulóból 800 lesz cigány származású, s ezzel arányuk eléri a 14–15 százalékot.

Évszázadok változása

A csapi kollégium két részből áll: a kollégiumból és az iskolából, amely az ilyen téren nagy hagyományokkal és tapasztalatokkal bíró galamboki általános iskola igazgatása alatt áll.

Az első év teljesen „vegyes anyaggal” indult, toborzással kerültek ide a gyerekek 6–14 évig minden korosztályból

(az intézet a későbbiek során csak a legkisebbeket veszi majd gondozásba). A többség rendkívül rossz körülmények között, rendkívül elhanyagolt testi és szellemi állapotban jött ide. Nem ismerték a vécut, nem tudtak egyedül aludni egy ágyban, s nem tudtak estétől reggelig aludni, mert otthoni szokásaik szerint késő estig fent voltak, nap-pal viszont folytonosan elnyomta őket az álom. Az egyik nap látott — esetleg másodszor látott — diafilmet a kisberek közül másnap már senki nem ismert fel, mert képtelenek voltak néhány percnél tovább a képre koncentrálni. Többnyire meg a testvérek is „ott, az a gyerek” rámutatással nevezték meg egymást.

Ha ma az ember végigmegy az épületen, beszél néhány szót fiatal lakóival, nézi viselkedésüket, az értük érzett felelősség hatása alól — látva e fogékony korban levő gyerekek rendkívül gyors változását, alkalmazkodását — csak még nehezebben szabadul. Részletezzük e változást? Legfeljebb ilyeneket tudunk felsorolni: reggel-este fogat mosnak, késsel és villával esznek, köszönnek, lá-

Nem könnyű az ujjakkal is megmutatni, hogy $3+2=5$.

bat törölnek, ágyaznak, a dián látott mese-figurát megismerik az olvasott mesében is és viszont, s megszokták, hogy reggel az ébresztőig aludjanak. Mondhatnánk, ennyi.

— Évszázadok változása — rögzíti *Bán József* igazgató.

A délutáni órákban a szomszédos iskolaépületben *Varga Tiborné* tanítónő három gyereket korrepetál. A heti háromszori délutáni foglalkozás része az itteni intenzív oktatásnak, ez azonban egy külön ráadás a többiekől elmaradónak. Mindhárom gyerek másodikos, az egyik nyolc, a másik 11, a harmadik 14 éves. Az utóbbi fiú mondta, hogy egész életében nem tanult még annyit, mint itt három hónap alatt. E kinyilatkoztatás hatásadásának tetszhet egy kicsit, s nem is idézném, ha tanítónője is meg nem erősítené, s ha nem tudnám, hogy nagyon is reális, hiszen életében talán soha nem járt egy egész hétig egy-huzamban iskolába, itt pedig egyfolytában már a harmadik hónapja foglalkoznak vele, ha kell külön is.

„Különös” eredményekről az iskolából nem számolhatunk be, legfeljebb annyiról, hogy *Varga Tiborné* az általa tanított osztállyal az év második felére feltétlenül el szeretné érni, hogy a normál iskolai tanmenettel együtt haladjon, s ezt néhány tárgyból máris megvalósította. A mostani külön gyakorlat tárgya a nyelvtan, a kettős mássalhangzók helyesírása, ugyanaz, mint az ország bármely iskolájában, ugyanebben az időpontban. De hogy az eredményt értékelni tudjuk, hozzá kell fűznünk: mindez abban a második osztályban érték el, ahol a gyerekek átlagéletkora 11 év, s ahol korábban átlagosan három-négy évre volt szükség az első osztály anyagának az elsajátításához.

Egy pedagógus legfeljebb 12–13 tanulóval foglalkozik, csak velük foglalkozik, szívvel-lélekkel, hiszen az állást önként választották; mindhárom tanítónő Nagykanizsáról jár ki ide naponta, ezért.

A csapi kollégium kísérleti jellegű intézmény, hangsúlyozzák a megyénél, a

járásnál, a kollégiumban és az iskolában is, olyan nyomtatékkal, hogy az ember önkéntelenül valami tisztázatlanságot érez a háttérben. A kétmillió építési költség és az évi másfél millió jut eszembe, kétkedve nézem a bútorokat, a felszereléseket, a melegítő-egyenruhába öltöztetett gyerekeket: nem valami kirakat-e ez, amelyet széles körben megvalósítani úgy sem lehet, az egész csak álmokban való ringatózás — akkor meg minek?

Kétségek, remények

De bármilyen nagy összegről van is szó, az itt elképzelt rendszer szerint mindössze két vagy három ilyen kollégium — ahová a legveszélyeztetettebb környezetből vennék fel a gyerekeket — megoldaná a legjelentősebb lépést a zalai cigányoktatásban, s a most felnövő nemzedéknél az egyik legérzékenyebb ponton avatkozna be az egész magyar cigányproblémájába. És így az összeg már távolról sem látszik olyannak, hogy miatta óvatosan kellene megközelíteni az egész cigánykollégiumot.

Az óvatosság oka más: az ellenérzésektől, a kudarcotól való félelem.

A csapi kollégiumban az avatáskor amolyan naplófelét nyitottak. Ebben az első bejegyzés aláírása így hangzik: „Kelt 1973. szeptember 7-én, az indulás előtti nap kétségekkel és reményekkel teli délutánján.”

Valóban kétségekkel teli délután volt, amelyekre kétségekkel teli hetek, hónapok következtek, mert a lelkes vállalkozásokat általában sokfelől fenyegeti kudarc, s a csapi kollégium ma még a lelkes vállalkozások közé tartozik.

Kudarccal fenyeget ma még, ha az 59 nagy nehezen összetoborzott cigánygyerek közül mégsem jelenik meg annyi tanuló, hogy elkezdhesék az évet, mert a pillanatnyi sikertelenséget nem fogadja elég bölcs megértés. Kudarcra fenyeget, ha nem tudják betölteni a nevelői állásokat, ha botrány támad a kollégium körül, mert a szülők valamelyik faluból az első nagyobb poharaztatás hatására eljönnek gyerekeik után, s rajcsúrt csinálnak. Kudarcra fenyeget, ha a szülők az első hazalátogatás után nem engedik vissza a gyereket, mert az „más”, „idegen” lett néhány hét alatt, és bármennyire a szülői tiszteletre igyekeznek is nevelni odabent, restelni kezd a társai előtt ápolatlan anyját, apját, letörli magáról esőköcskukat. Kudarcra fenyeget, ha az elszakadás ilyen tragédiát látva tömegestül visszatartják a szülők a gyereket. Kudarcra fenyeget, ha a nyitás másnapján elszökik a víz az intézet kútajából, s nesse neked, cigánygyerek, mosakodj!

Sötét és világos

És fekete felhőket von a kollégium fölé, ha — mint történt — a nagykanizsai fenőfőfaünnepélyen hazatérőben néhányan — ocsmány kifejezésekkel — leutálják az ápolat, agyonmosdatott cigánygyerekeket az autóbusról, kollégiumostul, tanárostul, mindenestül.

Kudarccal fenyeget a társadalmi megítélés, a meg nem értés minden sötétebb foltja — mert vannak sötétebb foltjai.

És vannak nagy, világos mezők. Az említett fenőfőfaünnepélyen, ahonnan hazatérőben az incidens történt, a kanizsai úttörők — a nevelők szavaival élve — megható szeretettel fogadták és vették körül a csapi kollégistákat.

A kollégium kútjának kiadadásakor fél Kanizsa összefogott, lajttal, városi öntözőkocsival és katonai tartálykocsikkal hordták a vizet.

A pedagógusok, a felszerelés összevásárlásában buzgólkodó kereskedők, önkéntes segítőtársak a szívüket kihajtották, hogy az érkező gyerekeknek mindent előteremtsenek.

Egy, a csapi kollégiumról megjelent újságcikkre szinte társadalmi mozgalom kezdődött: szocialista brigádok, termelősövetkezetek, az ország távoli csücskében működő intézmények jelentkeztek levélben, sőt személyesen, hogy mivel tudnának segíteni? Szerepelt ebben a cikkben egy félmondat, hogy nincs elég könyv a kollégiumban. Ma fuldoklanak a könyvekben, tele van velük folyosó, iroda, mert rövid idő alatt vagy háromszáz könyvesomag érkezett csepeli munkásoktól, szakszervezeti bizottságoktól, nyugdíjasoktól, egyetemistáktól, kisiskolásoktól. Jelentkeztek védnők, mecénások, támogatók, látogatók. Ezek a társadalmi megítélés nagy, világos mezői.

Biztos, hogy a sötét foltok a társadalmi megítélés és buzgólkodás e nagy, világos mezőin szét fognak omlani.

EÖTVÖS PÁL

MI TÖRTÉNT A VILÁGPOLITIKÁBAN?

I. 6-12.

Összeállította: Dunai Péter

Hétfő: Prágában tanácskozás kezdődött a Béke és Szocializmus 1972-1973-as tevékenységéről.

Kedd: Erősödik a dollár a tőkés pénzpiacokon. — Tárgyalások az egyiptomi kormány átalakítására.

Szerda: Genfben ülésezett az egyiptomi-izraeli munkacsoport. — Nixon az olajfogyasztók értekezletének összehívását javasolja.

Csütörtök: Közleményt adtak ki a 12 nyugat-európai kommunista párt esseni előkészítő találkozójáról.

Péntek: Kissinger és Szadat Aszszuánban összeült első megbeszélésére.

A hét nemzetközi eseményei közül, mint a világsajtóban megjelent, erről szóló híradások nagy száma mutatja, a vezető tőkésországokat érintő

energiaválság

emelkedett ki. Nixon elnök szerdai üzenete jelzi, hogy az energiaválsággal kapcsolatban kezdenek körvonalat ölteni az amerikai külgazdasági-külpolitikai célok. Szerdán az amerikai elnök találkozóra hívta az olajválság által leginkább érintett hat nyugat-európai országot, valamint Japán és Kanada külügyminiszterét. Nixon elnök indítványát megfigyelők a Kissinger-féle új Atlanti Charta megvalósítása felé tett lépésként értékelik.

Nyugat-Európa és Japán világgazdasági pozícióját mind pénzügyi, mind pedig általános konjunktúrális szempontból meggyengítette az olajválság. Ami a pénzügyi helyzetet illeti, kedden a pénzpiacokon feltűnően erősödött a dollár árfolyama, ugyanakkor gyengültek a nyugat-európai valuták, elsősorban az NSZK-márka. Szakértők szerint emögött a következő okok rejlenek. 1. Megnőtt a bizalom az amerikai valuta iránt az Egyesült Államok kereskedelmi mérlegének múlt évi többlete miatt. 2. Az olajárak emelkedése egyúttal növelte a legfőbb fizetőeszköz, a dollár iránti keresletet. 3. Nyugat-Európa és Japán — ahol a konjunktúrális hullám vége és az olajválság együttesen idén gazdasági stagnálást eredményezhet — világgazdasági pozíciói romlanak. 4. Túlságosan is sok nyugatnémet márkát vásároltak fel a spekulánsok az év eleji nagy dollár elleni kampány idején, ezeket a már-

kákat most ismét dollárra váltják, így erősítve az amerikai valuta árfolyamát.

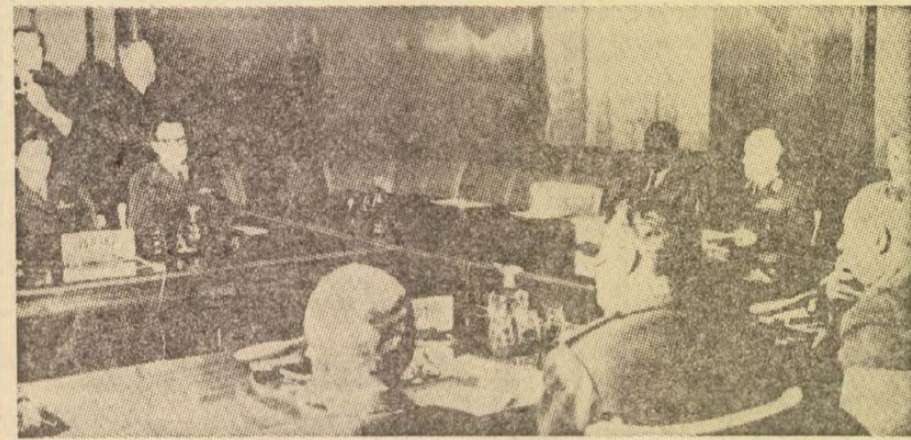
Ami pedig az Egyesült Államokkal szembeni közös fellépést illeti, ennek a leghalványabb esélyei is eltűntek az olajválság következtében. Az olajválság következményeit, a gazdasági pangást, az erősödő inflációt a nyugat-európai tőkés államok — mint például a Heath-kormány a brit szénbányászokkal tette — külön-külön saját munkásosztályuk, a szakszervezetek nyakába próbálják varrni.

Csütörtöki sajtóértekezletén Kissinger is hangoztatta, hogy a tőkésországok nemzetközi politikai és gazdasági struktúráját érintő válságról van szó, ezért a megoldásnak átfogónak kell lenni (a külügyminiszter itt nyilvánvalóan az új Atlanti Chartára célozott, amelynek az amerikai kormány által megszabott feltételeit a megosztott és meggyengült Nyugat-Európa, valamint Japán ebben a helyzetben nyilvánvalóan engedékenyebben teljesítené).

Két ízben is tanácskozott Genfben a héten

az egyiptomi-izraeli munkacsoport,

hogyan megvitassa a szuezi fronton levő csapatok szétválasztásának a problémáját. Bár az izraeli fél szétkürtölte az egész világsajtóban, hogy új javaslatokat terjeszt elő a tanácskozáson, az új javaslatok előterjesztésére azonban nem került sor. Mindez arra a régóta foly-

Az egyiptomi és az izraeli delegáció Genfben.

tatott izraeli taktikára emlékeztet, amelynek lényege: halogatni a tárgyalások menetét, újabb és újabb elfogadhatatlan módosításokat indítványozni, vagyis megbénítani az érdemi tanácskozásokat. Tel Aviv — jegyzi meg a hétfő esti Ivesztijja — mindmáig nem tett tanúságot szándékainak komolyságáról, legalábbis nem hajlandó beleegyezni az összes megszállt területek kiürítésébe. A „biztonságos határok” kérdésének elfajta kérdésfelvetése ellentétben áll az arab államok jogos követeléseivel és a Biztonsági Tanács máig is kötelező határozataival.

Nyilvánvaló, hogy szövetségesének vonakodása az érdemi tárgyalásoktól állt a mögött az amerikai döntés mögött is, hogy a hét végén Kissinger próbálja megmozdítani a genfi megbeszélések láthatóan kátyúba ragadt szekerét. Maga az amerikai politikai vezetés is megosztott a közel-keleti rendezést illetően, hiszen míg Kissinger korábban pontosan meg nem határozott „ellenlépéseket” emlegetett az arab olajembargó kapcsán, most kész volt Kairóba repülni.

A héten egyébként az egyiptomi belpolitikai élet is megélenkült. Szadat egyiptomi elnök Hegazi miniszterelnök-helyettes, pénzügy-, gazdasági és külkereskedelmi minisztert bízta meg a következő időszak stratégiájának kidolgozásával és a tervbe vett kormányátalakítás kérdéseinek tanulmányozásával. A tárgyalások sikerébe vetett egyiptomi

A hét szerdáján thaiföldi diákok tüntetéseket rendeztek, a japán gazdasági imperializmus szimbólumait, televízió-, rádiókészülékeket, japán gépkocsik papírmáséból készült másolatát égették el Bangkokban. A szerdai tüntetés egyúttal Tanaka miniszterelnök kétnapos thaiföldi látogatásának is szólt.

hitet mutatja, hogy Kairóban új gazdaságfejlesztési politika kidolgozásán munkálkodnak, amely az irányítás szintjén az állami és a kormányfői hatáskör szétválasztását, gazdasági szinten pedig a „nyitott ajtó” elv végrehajtását jelenti.

dél-vietnami eseményei

nem igazolják azt az optimizmust, ami a 4-i megállapodás után ébredt a dél-vietnami kérdést figyelemmel követők körében. A hét csütörtökjén például a saigoni fél mindazokat a pontokat vis-

szautasította, amelyekben már korábban megállapodtak és újabb feltételeket szabott. A saigoni rezsim egyre szélsőségesebb politikáját mutatja meg Thieu elnök cinikus nyilatkozata, amelyben kijelentette: „ahhoz, hogy megakadályozzuk a kommunisták támadásait, otthonukban kell felkutatni őket”. A saigoni rezsim elnöke egyébként hivatalosan is parancsot adott a DIFK ellenőrzése alatt álló területek megtámadására, új háború provokálására. Szerdán pedig Saigonban közölte egy katonai szóvivő, hogy utasították a légierőt: rendszeresen bombázza a dél-vietnami ideiglenes forradalmi kormányt és a DNFF ellenőrzése alatt álló területeket.

Thieu elnök nem merészkedne a provokációk ilyen méretű kiterjesztésére, ha legfőbb pártfogója, az Egyesült Államok nem támogatná politikai nyilatkozatokkal és tetteikkel a saigoni rezsimet. Alig néhány napja, hogy Schlesinger amerikai hadügyminiszter a VDK-hoz címzett fenyegetőzésében odáig ment, hogy kijelentette: ha nem szűnnek meg a harcok Dél-Vietnamban, az elnök a kongresszushoz fordul engedélyért, hogy felújíthassa a bombázásokat a VDK ellen. E hét szerdáján pedig a Pentagon jelentette be, hogy rövidesen nagy mennyiségű fegyvert, a többi között 60, legmodernebb típusú bombázógépet, tankokat, tankelhárító rakétákat szállít Saigonnak. Hogy ez a párizsi egyezmény durva megszegése, az amerikaiak nagyon is jól tudják, hiszen máris magyarázkodásba kezdtek. A „másik fél” — mondják a Pentagonban — az újabb fegyverszállítások miatt bizonyosan tiltakozni fog. Ilyenfajta „jósátoikkal” próbálják Washingtonban elterelni a figyelmet a jogos DIFK- és VDK-tiltakozásokról.

JEGYZET

AZ AKCIÓEGYSÉG A MUNKÁSOK ÉRDEKE

Napjainkban, amikor a nemzetközi olajmonopóliumok mesterkedéseként Nyugat-Európában (sőt az egész tőkés világban) újabb, az eddiginél is erősebb inflációs hullám van kialakulóban, különleges jelentőségüként értékeljük 12 európai tőkésállam kommunistáinak a hét keddjén és szerdáján tartott tanácskozását. A megbeszélésen, amelyet az NSZK-beli Essenben rendeztek, fő témaként a Nyugat-Európában, elsősorban is az NSZK-ban dolgozó külföldi munkások helyzete szerepelt.

Habár a 12 kommunista párt esseni megbeszélése csak előkészítő jellegű volt — minthogy a résztvevők a január 26-i brüsszeli párttalálkozó előzetes tennivalóit vitatták meg —, mégis nagy fontosságú javaslatok hangzottak el. Ezek közül is kiemelkedett Werner Cieslaknak, a Német Kommunista Párt titkársági tagjának beszámolója az európai tőkésországokban dolgozó 11 millió külföldi munkás nehéz helyzetéről.

Pártja indítványát tolmácsolva, Cieslak elmondotta, az NKP kész elmélyíteni az együttműködést más szervezetekkel és pártokkal a külföldi munkások érdekeinek védelmében: ebben a kérdésben akcióegységet kíván létrehozni a szociáldemokratákkal.

Ami a külföldi munkások napról napra romló helyzetét illeti: a Nyugat-Európát is érintő energiaválságot a nagy monopóliumok — és nemcsak az olajtöke, hanem más ágazatok is — a munkásosztály kiszáradásának fokozására használják fel. A polgári közgazdászok meglehetősen borúlátással tekintenek az 1974-es esztendőre, amely — részben az energiaproblémák, rész-

ben a konjunktúrális hullám elhalása miatt — nem sok jót ígér. Még az NSZK-ban is (amely pillanatnyilag Nyugat-Európa viszonylag legstabilabb, legkiegyensúlyozottabb gazdasága) a

termelés növekedési ütemének nagymértvű lassulásával számolnak. Mindennek a következménye: csökkennek a beruházások, még inkább lángra kap az együttesen megvalósuló stagnálás és az infláció, amelyet stagnációnak neveznek, s a gazdasági pangást csak erősítik a tőkésállamok inflációellenes lépései, mint például a hitellek szűkítése, a kamatlábak emelése. (Nagy-Britanniában máris hatalmas összeggel, félmillióárd fonttal csökkentették az állami beruházásokra szánt keretet.) Következésképpen Nyugat-Európa-szerte meredeken visszaesik a munkaerő-szükséglet is. Vagyis elbocsátások következnek — és először természetesen a külföldi munkásokat teszik az utcára. Emellett az infláció mértéke (amely már 1973-ban megközelítette a 10 százalékot) az idén még talán növekszik, és ennek elsősorban a dolgozók, azok közül is a rosszabbul fizetett rétegek esnek áldozatul.

A tőkésországok kormányzatai, hátuk mögött a nagy monopóliumokkal, most egymás közti megegyezésre törekvésnek, hogy a munkásmozgalom eddigi vívmányainak megsemmisítésével, a szakszervezetek, a bérharcok megtörésével fokozzák a kiszáradást. Ebben a helyzetben tehát rendkívül időszerű az esseni felhívás: akcióegységgel szállni szembe a munkásság, a külföldi munkások érdekei ellen fellépő nemzetközi tőkével.

„Vasárnap nem árulunk benzint!” — az egyik amerikai benzinkút tulajdonosának szellemes szójátéka Nixon nevével.